

צרות

"חשבון חדש" ב"קאמרי"

זלמן לביוש
אריה קסוונר

מימין לשמאל:
פומרנץ
וכסלר

היא בפי עולמיים שבשחקנים ועולמיים שבמחזאים.

הביטוי של יוסף מילוא מוסיף הרבה לאטיוד היאטרלי זה ומרענן אותו בחיוב. וית המצויה על הבמה ברוב התמונות, למרות המספר הקטן של המשתתפים, ברוב התמונות מצויה חמימות ואורה, אשר לשחקנים הרבים ידון בתפן קיד המהנדס, הקאפו"ל לשעבר, משהק בבטחון עצמי ומק"ן סביבו אותה הקרנה ופשות שישחקן בעל שיעוריה ימה מסוגל ליצור. זלמן לביוש הוא ציניקן קצת קטיש מדי אפילו בשביל איש-מחנות לש" עבר. הפעם הוא מצויה סליכך במשחקו העצור עד כי הוא מפתיע אתנו כשהוא מספר על אהבתו לנערה, בתו של המהנדס, אריה קסוונר. הוא איש-מחנות שאיננו ברדעת כבידוש, הוא עממי מאד והתפרץ ציוריות הם העתק נאמן מן הנרתיק לע"י. בתחום חיינו בארץ, לאה קנוט, בתפקיד בתו של המהנדס, היא נערה קשוחה, מבו גרת מדי ביחסיה עם הסובבים איתה וילדותית מאד בהאחותיה באביה. חניכות מנורים זו לשעבר מתחילה לעבור את הסף להתאקלמותה אצלנו. אורה ע"ד, בתפקיד אשתו של המהנדס, מסמלת את אשת הטרך, שלא תסתגל לעולם לחיים חלוציים, אך חזותה החיצונית מופרזת, באשמת הצייר או הבמאי. המרה זו שבי הופעתה בסדום בחליפת-טאפטה מוזהבת ומבהיקה אינה הולמת את ההצגה כולה. משחקה משובץ אותה מלאכותיות-מכונה של אשה העומדת תמיד לראווה. אולם אף ממנה נתבעת חמימות כלישהיא, לפחות בפנישה ראשונה עם בתה. אילו גורלצוה, תמיד ביהמספר הורמתי לשעבר, שאנו רואים אותו זו הפעם הראשונה בתפקיד אקטיבי, המייצג את הנוער הישראלי, המרגיש בחובתו לעבוד עבודה חלוצית, למרות השכלתו, רוכש את אהדת הצופה למן הופעתו הראשונה. רק בתמונה שלפני האחרונה מתרופפת קצת אהדתנו, כאשר הייך רפה-האונים נדרש להיות שחקן.

מחזה לנתן שחם.
ההצגה: יוסף מילוא.
הציור: משה סחיר.

נתן שחם הוא כבר כמעט דרמטורג ותיק אצלנו... שנים במחנותיו הוצגו ב"קאמרי" והיו מענינים כל אחד בפני עצמו. אולם אשר למחזהו השלישי, "חשבון חדש", צריכה האמת להאמר שאין הוא מחזה מלה, אלא, מעין אטיוד על נושא לאידחוקא ישראלי. המגע עם המציאות הארץ-ישראלית רופף בזה. מציאות זו היא הרקע של סדום, שחיים בה בעיקר שני באיכותה של המציאות הישראלית: נער נלהב, חדור הכרה חלוץ ציה וחבר-קיבוץ קטיש שהשתתפותו כמעט פסיבית לגמרי, ותפקידו הוא לתת בטוי לתנועה החלוצית ולדרושותיה. הנושא הם חיי ההקרבה האישית של מי שהיה פעם, בהכרח הנסיכות של ימי השואה, "קאפו"ל במחנה נאצי, והוא מכפר על עונו ע"י ישיבתו כמהנדס בערבות סדום. על אותו הרקע חיים עוד שני טפוזים, צעורי-מחנות בעבר, אלה שלחו ידם בגניבה ולא נמנעו מתרמית כדי ללכת את נפשם. האחד עממי, פסיבי מבחינה שכי לית, נוח לכעוס ולהתפרץ, והשני — ציניקן, קטיש ברוחו משנותיו, אכול יאוש ובוז לאדם, אך עדיין רגשות אהבה מצויים בלבו והוא מבקש בדרך של חמימה לזכות באהובתו, בת ה"קאפו"ל לשעבר.

הגבור הקרוב ביותר אל לבו של המחזאי, כנציג הנוער הישראלי, אימר לעשות דין בפושע, כלומר, במהנדס, ה"קאפו"ל לשעבר, כיוון שהשקטונות קצרה ידם מעשות זאת. תמונות אלה משובצות הערות רציניות למדי של כולנו הטאים ואם להעניש הרוי יש להעניש כמעט את כל עם ישראל ונתורו. רק עשרה צדו קים בלבד, "שבוכותם אנו קיימים" בע"ל למ. בעית בעור החוטאים מקרבנו אמנם איננה ענין של מהיבכך שאפשר לסלקו במחייז אפילו על אותו רקע חלוצי, פני סטיי-כמעט, של סדום, אולם, כדרכו של נ. שחם, רצוף נסיון היאטרלי זה הערות קולעות ושנונות, מעין "פוליטורה" של הומור והברקה. ויש אף מחשבה ולא דיבורים בלבד ואותה, "בקשת האמת" שציניקנים מלגלגים עליה, אבל מופלאה

שושנה שרירא